List 2. **NOVICE** Tečaj LV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 9. januvarija 1897.

Politiški oddelek.

Važna stoletnica.

Dne 4. t. m. je minolo sto let, kar je slavni pisatelj in pesnik Valentin Vodnik bil v Ljubljani začel izdajati prvi slovenski list „Ljubljanske Novice“. Ta list je izhajal štiri leta, potem je pa zamrl. Tedanji čas za časopisje ni bil ugoden, zlasti pa za slovenske ne. To so bili časi, v katerih se je porodil zloglasni časniški kolek. O tiskovni svobodi seveda tedaj še ní bilo govora, vsaj je sedaj še jako omejena. Tedanja oblastva so imela proti vsakim novim idejam veliko nezaupanje, posebno ker so v Franciji bile velike zmešnjave. Zato lahko rečemo, da je bilo treba poguma, da je kdo tedaj izdajal list.

Znanje čitanja zlasti slovenskega je tedaj bilo še jako malo razširjeno. Šol je bilo silno malo. Izobraženi stanovi so bili pa tuje odgojeni in niso podpirali domačega časopisja. Časopisje je tedaj bila taka novost, da večina omikancev sploh še nobenega lista čitala ni. Razpošiljanje je bilo težavno in drago, kajti pošte še niso bile tako urejene kakor so sedaj. Seveda časopisje tudi zaradi tega take važnosti ni imelo, ker še niso poznali brzojava in se novice niso mogle tako hitro izvedeti iz daljnih krajev.

Tedanje politične razmere tudi niso dajale časopisju nobene važne vloge. Vladal je absolutizem. Plemstvo je res v nekaterih deželah imelo več pravic, a ti gospodje so se že mej seboj pomenili, kadar so se sešli in ni bilo treba, da bi jih kdo po časopisih vzpodbujal k temu ali onemu. Za novotarije plemstvo ni bilo vneto, ker je slutilo, da vsake premembe se bodo zgodile le njemu v škodo. Narod tedaj ni imel ničesa govoriti. Poznali niso nobenih volitev. Zato se tudi ljudje niso zanimali, kako se vlada, vsaj tako niso ničesa premeniti mogli. Gospoda je pa največ tudi najrajše videla, da ljudje ostanejo nezavedni, da ne začno zahtevati zase kacih pravic. Zato je pa ljudsko šolstvo tedaj bilo malo razvito. Cesarica Marija Terezija in cesar Josip II. sta sicer nekaj storila za šolstvo, a podrejene oblasti pa niso imele dobre volje uveljavati njiju dobre namene.

Pri tacih razmerah je naravno, da je moral novi list zaspati, če tudi so kmalu pozneje za Kranjsko bili nastopili časi, o katerih bi se bilo dalo dosti zanimivega pisati. Da je Vodnik mogel svoj list še dalje izdajati, bi marsikatera podrobnost izza trancoskih vojsk na Slovenskem se ne bila pozabila.

Celih triinštirideset let je po prenehanju Vodnikovih „Ljubljanskih Novic“ minolo, da je začel izhajati drug slovenski list, „Novice“ namreč, katere je ustanovil dr. Bleiweis. V teh štiridesetletjih se je na Slovenskem bilo marsikaj premenilo. Ljudstvo je bilo še vedno brez političnih pravic, a narodna zavest se je bila začela dramiti. Znanje slovenskega čitanja se je bilo že precej razširilo, če tudi še ni bilo šol. Izšlo je bilo več slovenskih knjig, iz katerih so ljudje drug drugega brati učili. Pesniki in drugi pisatelji so že bili nekoliko probudili narod slovenski. Pa tudi mej razumništvom zlasti pa mej duhovščino je bilo več mož, ki se niso sramovali biti slovenske krvi. Vsled tega so se bile razmere že toliko zboljšale, da so se mogle vzdržavati „Novice“, ki so bile prevzele nasledstvo Vodnikov „Ljubljanskih Novic“. Z osnovo „Novic“ začelo se je novo duševno življenje mej Slovenci. Kar Vodnik ni mogel doseči s svojim listom vsled neugodnih razmer, to je dosegel dr. Bleiweis. Prišli so drugačni časi, najbolj so dogodki 1848. l. bili močno vzpodbudili narod. Če tudi ni ostalo, kar se je to leto ustanovilo, a brez vpliva na ljudsko mišljenje pa ti dogodki niso ostali. Leta 1860. smo dobili ustavo. Ustavno življenje pa zahteva časopisja. Tako se je tudi mej Slovenci jelo časopisje bolje razvijati in množiti. „Novice“ niso več zadostovale. Že 1848. leta se je bila osnovala „Slovenija“, ki se pa ni obdržala. Začeli so izhajati listi po večkrat v tednu, dokler nismo dobili celo dnevnikov. Vodnik bi gotovo ne bil verjel, ko bi mu bil kdo pripovedoval, ko je urejal „Ljubljanske Novice“, da bodo čez

100 let Slovenci imeli že tri dnevnike in blizu 30 drugih listov različne vsebine, da bodo tedaj že izhajali pri njih listi za posamične stroke, da bodo celo ženske že imele svoj list „Slovenko“.

Stoletnica slovenskega časopisja nam najbolje dokazuje, da Slovenci napredujemo, če tudi naše razmere niso tako ugodne kot drugih avstrijskih narodov. Naš časniški razvoj dokazuje, da se naš narod zanima za vsak napredek in to je nam najbolje jamstvo, da se Slovenci nikdar ne vtopimo v nemškem ali pa italijanskem morju.

Politični pregled.

Celjsko vprašanje. — Najvažnejša in ob jednem za Slovence najžalostnejša novica je, da je v državnem zboru propala celjska postavka s 109 proti 98 glasom. Minoli torek je bilo glasovanje o tej stvari. Da se zavrže potrebščina za celjsko gimnazijo, to je predlagal dr. Foregger. Ker so sedaj ravno pravoslavni božični prazniki, manjkalo je več slovanskih poslancev. Iz Galicije je mankalo pri glasovanju 32 poslancev, Mladočehov 11 ni bilo v zbornici, Dalmatinec je bil samo jeden, pogrešali so Slovenca Višnikarja in isterskega poslanca Laginje. Tudi osem čeških veleposestnikov ni bilo v zbornici. Da so vsi ti prišli, bi gotovo celjska postavka ne bila pala. Omeniti je pa, da so se vzdržali glasovanja skoro vsi nemški konservativci in vsi pristaši katoliške stranke. Bali so se glasovati za to postavko glede na bližajoče se volitve. Kaltenegger je zopet glasoval s Slovenci, za kar so se mu rogali Nemci, zlasti dunajski protisemitje, ki so vsi glasovali proti celjski dvojezični gimnaziji. Nemški liberalci, nemški nacijonalci in protisemitje so bili skoro polnoštevilno pri seji. Za vlado je to mala neprijetnost. Gimnazija v Celju se letos ne opusti, kajti mej letom ne more učencem zapreti poti do pouka. Tudi bi ne bilo pametno ozirati se na sklep zbornice, v kateri se je le slučajno dobila večina. Celo nemško liberalni in nemškonarodni listi priznavajo, da bi bil izid glasovanja drugačen, da so vsi prišli z božičnih počitnic na Dunaj. Vsekako je pa značilno, da se najde taka večina proti celjski dvojezični gimnaziji, kajti dokazuje, da se mej Nemci vedno bolje razširja narodna nestrpnost. Značilno je pa tudi, da si krščanski socijalisti in pa židovski liberalci tako hitro podajo roke, kadar gre zoper Slovane, naj se še tako ravsajo in kavsajo mej seboj. Kaj bode vlada storila, ne vemo. Nekateri mislijo, da bode dala v gospodski zbornici ustaviti potrebščino za dvojezično gimnazijo v Celju, drugi pa, da se bode kako drugače pomagala. Če se stvar vrne namreč iz gospodske zbornice v zbornico poslancev, bi se rešenje državnega proračuna nekaj zavleklo, kar pa vlada ne želi. Narodni Nemci in protisemitje pa v resnici tacega izida glasovanja niso posebno veseli. Hoteli so to zadevo porabiti pri agitacijah proti liberalcem. Mislili so, da bode postavka vsprejeta. Nemški liberalci bodo glasovali proti njej, a v tretjem branju bodo pa glasovali za proračun, v katerem je ta postavka. Za to bodo pa jim lahko očitali, da le igrajo komedijo in se ne upajo z vso odločnostjo braniti nemških narodnih koristij. Sedaj pa tega ne bodo mogli, ker je ta postavka iz proračuna izginila. Nemški liberalci bodo pa gotovo pri agitacijah na to glasovanje se sklicevali, da dokažejo pristnost svojega nemštva. — Omeniti je še, da sta za celjsko postavko dobro govorila slovenska poslanca dr Ferjančič in Koblar, a seveda Nemcev nista mogla prepričati o potrebi celjske dvojezične gimnazije.

Dr. Lueger. — Prvi podžupan dunajski se je odpovedal advokaturi. To se smatra za znamenje, da upa kmalo postati dunajski župan. Strobach tako za županstvo ni sposoben. Sicer je pa imel dr. Lueger baš sedaj neprijetnosti z dolenjeavstrijsko odvetniško zbornico. On je namreč izvoščeka Baura pregovoril, da je umaknil tožbo proti županu dunajskemu Strobachu. Pri tem je pa neki tako postopal, kakor se mnogim članim odvetniške zbornice zdi, da se ne vjema z odvetniško stanovsko častjo. Sicer se pa že dolgo dr. Lueger za odvetništvo ni dosti brigal. On je le bolje politik in agitator.

Rusija. — Ruski car je poslal jako laskavo novoletno čestitko predsedniku francoske republike. Car izraža tem povodom najboljša voščila v prospeh Francije in se spominja lepih dnij, katere je preživel ravno minolo leto v Franciji. Ta čestitka zopet priča o preprijaznih odnošajih mej Rusijo in Franciji. — Carjev ukaz določa splošno ljudsko štetje v celem carstvu na 28 januvarija. Car je dovolil, da se sme v celem carstvu nabirati prostovoljne doneske za Armence, ki so pribežali iz Turčije v Rusiji. Vidi se da imajo v Rusiji odprte roke za uboge preganjane Kristjane. — Car je ustanovil novo, nad ministerstvom stoječo instanco, najvišji svet, kateremu stoji na čelu veliki knez Konstantin Konstantinovič.

Turčija. — Znano je, da so velevlasti nagovarjale sultana, naj jim privoli kontrolo turških financ. Velevlasti so domnevale, da kaj opravijo. Na ta način so velevlasti tudi upale, da se izvrše potrebne reforme v Turčiji. Toda sultan je odločno odgovoril, da odklanje nasvet, naj bi velesile kontrolirale turške finance, sicer pa, da se ne brani nasvetovanih reform. To je sultan sporočil ruskemu veleposlaniku Nelidovu, kateri edini je imel še največ veljave pri njem. Ruski veledoslanik je sicer sultanu zapretil s silo, toda ta se je nekako izjavil, da rajši vidi, naj pride karkoli, kakor pa da bi izročil Turčijo popolni zavisnosti velevlastij. Kaže se čedalje bolj, da bodo velevlasti morale uporabiti silo, če bodo hotele narediti red v Turčiji. — Turška vlada oziroma sultan sta zvita. Veleposlanikom obljubujeta reforme in se delata, kakor da oi hotela iste izvesti, v resnici pa ščuvata po svojih uradnikih ljudstvo zoper vsake reforme. V Albaniji je že buknil neki ustanek zoper izvedbo reform. S temi uprizorjenimi ustanki in izrazi nevolje se opravičuje Turčija napram velevlastim, da ji ne kaže izvrševati reform, če noče nemirov. Upati je, da velevlasti temu zvitemu počenjanju Turčiji narede kmalu konec.

Kuba. — Španija je vprašala velevlasti, kako stališče bi zavzele, če bi nastala vojna mej njo in Zjedinjenimi državami. Francija in Anglija sta odgovorili, da o tem ne moreta dati točnega odgovora, Italija pa se je izjavila, da je pripravljena v prid Španije delati za mir, a ne mogla bi pa v vojni podpirati Španije. Teh odgovorov Španija ne more biti vesela in ji bolj mora biti v mislih sprava s Kubanci. Čuje se že o dogovorih španjskega poslanika z državnim tajnikom Zjedinjenih držav glede samouprave na Kubi. Izvedba te bo za Španiji posebno za to tudi težavna, ker Kubanci zahtevajo, da se odstranijo s Kube vsi španjski uradniki in nadomeste z domačini. Kam pa naj ob teh slabih finančnih razmerah gre Španija s temi razvajenimi uradniki, ki so bili le navajeni dobrega življenja in izmozgavanja ubogega kubanskega naroda?

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Seje dne 22. decembra 1896 so se pod predsedstvom zborničnega predseduika Ivana Perdana in v navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. deželnovladnega svetnika dr. pl. Rüling-a vdeležili nastopni zbornični člani: Ivan Baumgartner, Oroslav Dolenec, Anton Klein, Franc Kollman, Alojzij Lenček, Karol Luckmann, Franc Omersa, Josip Rebek, Avgusu Skaberne, Franc Ks. Soúvan, Feliks Stare, Valentin Sušnik in Jernej Žitnik.

Zbornični predsednik otvori sejo in pripomni, da so zbornični člani Kersnik, Pavšler in Petričič opravičili svojo odsotnost z boleznijo, Hren, Kušar Pollak, in Supančič pa z neodložljivimi opravki.

Overovateljema zapisnika se imenujeta zbornična člana Karol Luckmann in Franc Ks. Souvan.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II Zbornični tajnik predloži nastopno poročilo:

a) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo Antona Vanelli ja iz Otočič-a v novomeškem okraju za spregled redne doprinesbe učnega spričevala v svrho samostojnega nastopa kovaškega obrta, ker se je preverila, da je prositelj vešč kovaškega obrta in zmožen istega samostojno vršiti.

b) Dalje je zbornica priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo Josipa Svetek-a iz Sostrega v ljubljanski okolici za spregled redne doprinesbe učnega spričevala v svrho samostojnega izvrševanja klavskega obrta, ker je prositelj dokazal, da se je obrta tri leta učil in se je pri njem 5 let praktično uporabljal. —

c) Tudi je priporočala zbornica prošnjo Janeza Drenika iz Vrhpeči v novomeškem okraju za spregled redne doprinesbe učnega spričevala za čevljarski obrt, ker je prositelj dokazal, da se je obrta učil in da se je najmanj tri leta pri njem za pomočnika uporabljal.

d) Zbornica je priporočala pri c. kr. poštnem in telegrafskem ravnateljstvu v Trstu ustanovitev s pošto spojenih telegrafskih postaj v Izlakah in Trojanah

e) Vsled nekega dopisa c. kr. finančnega ravnateljstva so se vršila poizvedovanja o prošnji tvrdke G. in dr. za dovolitev carine prostega prometa za pleminičenje z belgijsko žico v svrho izdelovanja verig in na podlagi teh se je prošnja priporočala.

f) Istotako je zbornica poizvedovala o prošnji neke tvrdke za dovolitev carine prostega prometa za pleminičenje z inozemskim litim železom, ingots itd. v svrho izdelovanja železa, žice in žičnih žbic in je na podlagi teh priporočale prošnjo pri c. kr. finančnem ravnateljstvu.

g) C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani je prosilo za izraz mnenja, če, in v koliko je z ozirom na krajevne razmere potrebna pomnožitev dimnikarskih dopustil. Po obrtnem katastru izvršujeta se v političnem okrožju ljubljanske okolice dva dimnikarska obrta, ker je F. L umrl in njegova vdova ne izvršuje več obrta. K. je v davčni občini Vodmat in U. H. v davčni občini Vrhnika obdačen. K. ometa vrhu tega dimnike tudi po večih ljubljanskih hišah, torej se more reči, de niti dva obrtnika ne moreta vse svoje pozornosti pri svojem obrtu obračuniti na ljubljansko okolico. Če se pomisli, da je bilo po zadnjem ljudskem štetju dne 31. decembra 1890 v političnem okraju ljubljanske okolice 9073 hiš in se more smatrati, da imajo mnoge teh po dva dimnika, da so dalje dimniki tudi v mnogih gospodarskih poslopjih in delavnicah, ki se ne prištevajo hišam, se more pač reči, da je v vsem 15.000 dimnikov. Po § 7. zakona z dne 15. septembra 1881, dež zak št. 14, se morajo dimniki in cevi redoma ometati. Kolikokrat na leto se mora to ometanje opravljati, to določuje župan z ozirom na krajevne razmere, posebno z ozirom na to, kakšni so dimnidi in kako močno se kuri. Po § 8. omenjenega zakona, se mora občinski odbor vsaj z jednim dimnikarjem o cenovniku (tarifu) za njegovo delo pogoditi. Ta določila deželnega zakona je nemogoče strogo izvrševati, ker obadva dimnikarja. četudi bi imela zadosti osobja, ne moreta dela pregledati. Dimniki in cevi se torej redoma ne ometajo, ker dva obrtnika, četudi bi se župani v interesu posestnikov strogo držali zakona, ne moreta dela zmagovati. Po trdnem prepričanji zborničnem je torej pomnožitev dimnikarskih obrtov v političnem okraju ljubljanske okolice brezpogojno potrebna, le bi se moralo na to delati, da se sedeži teh tako porazdele, da bi ti v občine, v katerih bi naj delali, ne imeli predaleč. Če bi se omenjeni zakon strogo izvrševal, kar bi bilo le v interesu posestnikov, bi imeli opravka še trije dimnikarji.

h) Na c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju, Litiji in Kočevju poročala je zbornica v smislu zakona z dne 16. januvarija 1895, drž. zak. št 26, o prošnjah Gustav Pešeta iz Metlike, tvrdke Lebinger & Bergmann v Litiji in Franc-a Hiršal-a v Ribnici za dovolitev razprodaje.

i) V smislu § 6 zakona z dne 26. dec. 1893, drž. zak. št. 194, in deželnovladnega razglasa z dne 28. dec. 1894, št. 16.569, dež. zak. št. 3 iz l. 1895, poročala je zbornica o podelitvi dopustil za zidarski, tesarski in kamnoseški obrt in sicer:

1.) Na c kr. deželno vlado, da je vsled pritožbe Martinu Peterki iz Brezja v Kamniškem okraju, ki je dokazal večletno praktično uporabo pri zidarskem obrtu, podeliti zidarsko dopustilo za sodni okraj Brdski.

2.) Na c. kr. okr. glavarstvo v Črnomlju se je poročalo, da naj se Jan. Plut-u iz Petrovevasi podeli zidarsko dopustilo za politiški okraj črnomaljski;

3.) na c. kr. okrajno glavarstvo v Novemmestu, da naj se Antonu Novaku iz Zagradca podeli tesarsko dopustilo za politiski okraj novomeški in sodni okraj Zatiški.

4.) Na c. kr. glavarstvo v Kočevji se je poročalo, da zbornica ne more priporočati prošnje A. E. sedaj v T. za podelitev zidarskega dopustila, ker prositelj ni zadostil zahtevam zakona.

5.) Zbornica je priporočala pri c kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani prošnjo Benedet Francesco des Pietro sedaj v Sp. Šiški za podelitev zidarskega dopustila za sodni okraj ljubljanske okolice.

Na c kr. okr glavarstvo v Krškem je poročala zbornica, da naj se Jerneju Ravnikar-ju in Valentinu Mole-tu iz Boštanja pri Št. Rupertu podeli zidarsko dopustilo za politična okraja Krško in Novomesto in da naj se Martinu Radaj-u iz Perišč podeli kamnoseško dopustilo za politiški okraj krški.

k) Vsled dopisa c kr. deželne vlade in c. kr. okr. glavarstva v Radovljici so se o razmerah tvrdke „Goeppinger & Co“ v Belipeči vršila poizvedovanja in sta se predložili poročili. Tvrdka izdeluje sedaj največ jeklene verige mehaničnim potom, ki se razpečajo v inozemstvu in v domačih deželah Produkcija je že sedaj znatna, a se more brez razširjenja oprave podvojiti. Da bi vodne moči bolj kakor doslej izrabila, je tvrdka uvela nov predmet namreč izdelovanje jekleno-pločevinatih sodov za bencin, petrolej, spirit in druge tekočine. Zbornica je na to na podlagi predloženih pravil priporočala prošnjo za dovolitev ustanovitve delniške družbe pod tvrdko „Actiengesellschaft Stahlwerke Weissenfels vormals Goeppinger & Co“ s sedežem v Belipeči.

l) Pri c. kr. finančnem ravnateljstvu je zbornica priporočala dve prošnji Karola Pollak-a iz Ljubljane, potem prošnjo Ignacija Fock-a iz Kranja, Franca

Papler-ja iz Dozlovč in Friderika Schwarz-a iz Novegamesta za prejem denaturovane morske soli.

Zbornica je vzela to poročilo odobrilno na znanje. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

„Naš gospod učitelj“.

(Spisal F. Š.)

I.

„Dobro jutro, gospod stotnik! Pogodili ste jo z izletom; obeta se nam najlepše vreme“. Tako me je pozdravila prijazna gostilničarka, ko sem lepega jesenskega jutra prišel iz svoje spalnice, da bi se s primernim zajutrekom okrepil za izlet na planine. —

Pri velikih vojaških vajah se mi je bil ob neugodni priliki izpodtaknil konj, padel je in mi poškodoval nogo. Vsled tega sem si izprosil dopusta za nekaj tednov, prepustil sem svojo kompanijo nadporočniku ter se preselil na deželo, da bi v miru preživel proste dni in bi se v lepi naravi zopet okrepil. Ker nisem imel svojih ljudij, nastanil sem se v znani gostilni pri prav prijaznih ljudeh, kjer sem se čutil do cela domačega. Noga se mi je hitro boljšala; vsak dan sem daljšal izprehode, in slednjič sem se čutil dosti trdnega za izlet na planine. Zelo me je gnalo na te gore, od koder je tako čaroben razgled po lepi naši domovini. Bil sem že enkrat tamkaj gori — pred kakimi dvajsetimi leti — in tedaj so se mi toli omilile, da sem se jih pozneje mnogokrat spominjal. Zato sem si pa tudi sedaj namenil, da mi prva pot po ozdravljenju bodi na planine.

Na prvem mojem potu pa se mi je na planinah nekaj prigodilo, kar je vredno, da omenim, in sicer je bilo to v nekem gorskem selu, v Zavlaki.

Zavlaka je precejšna vas visoko gori v gorah, odprtih samo na eno stran; vendar pa svet ni sama strmina, marveč je tudi precejšna ravnica s prav rodovitnim poljem in z lepimi travniki, nekaj sveta pa je močvirnega. V obče je Zavlaka taka, kakeršne so druge gorske vasi, odlikuje se pa v tem, da ima svojo šolo, čeprav nima mnogo otrok, godnih za šolo. Ker je bilo zavlaškim otrokom drugam predaleč v šolo, hoteli so Zavlačani na vsak način imeti svojo šolo.

Zavlaške mladine drugi likalec je bil moj prijatelj in bivši sošolec učitelj Zoran Zornič.

Zoran Zornič je bil rojen nekje na Primorskem, a — očeta uradnika sin — se je večkrat selil iz kraja v kraj in naposled je vstopil v ljubljansko gimnazijo, kjer sva si bila sošolca od prvega do četrtega razreda. Zornič je bil jako živahen in vesel deček, kadar je bil prost, izredno miren med poukom, zelo bistroumen in priden, če ga niso zapeljale knjige. Imel je namreč to hibo, da je strastno čital prirodoznanske knjige; take knjige ni dal iz lepa iz rok, čeprav je pri nji zamudil naučiti se šolske lekcije. Celo v šoli ga je dobra knjiga zapeljala, da jo je čital med poukom, kar mu je seveda napak hodilo, če ga je zasačil kak profesor. Ta njegova strast za prirodoznanstvo in pa ljubezen do učiteljskega stanu sta ga napotili, da je po dovršenem četrtem gimnazijskem razredu dal gimnaziji slovo ter se vpisal v učiteljsko pripravnico. Prigovarjali smo mu, naj se raje pripravlja za srednješolskega učitelja, a zavračal nas je, da mu je predolgo čakati tega in da bo kot ljudski učitelj vedno živel na deželi, kjer bo imel dosti časa in prilike za prirodoznanske študije, dočim bi kot profesor moral večino časa prebiti v mestu ter dihati tamošnji prašni zrak.

Po dovršenem četrtem gimnazijskem razredu sem odšel tudi jaz; vstopil sem v kadetno šolo, hoteč svoje življenje posvettii varstvu domovine. Dasi sva si z Zorničem v gimnaziji bila najboljša prijatelja, vendar si po ločitvi nisva dopisovala; Zornič namreč ni rad pisal pisem, jaz pa sem v kadetni šoli dobil celo kopo drugih tovarišev, v katerih družbi sem se kmalu vživel. Zadnje leto pa mi je nepričakovano prišlo od njega to le pismo:

Dragi prijatelj!

Veseli se z menoj; — dosegel sem, česar sem si najbolj želel! Dovršil sem učiteljišče in na prvo prošnjo sem dobil učiteljsko službo. In káko službo! Pomisli, v Zavlako pojdem; gori v hribe, kjer bom malo število otrok lahko izborno vzgajal, v prostem času pa bom hodil po polju in po gozdih ali po planinah. Plača res ne bo Bog ve kakšna, toda se bo že kako izhajalo! Tudi Ti letos dovršiš svoje vojaške študije in nedvomno pojdeš za nekaj dnij na dopust Jaz grem tákoj v Zavlako. Pridi me obiskat, duša draga, da se sam prepričaš, v kakšnem raju živi

Tvoj zvesti prijatelj

Zoran.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Dvajseto poglavje.

Limahani.

Odhod Kolumbov v Španijo ležal je kakor težek kamen Dijegu de Arana na srcu. Namesto preživelih nevarnostij in dogodkov, ki so tesno združili mej seboj ta dva junaka, je Dijego sedaj moral sam prenašati težko nalogo, naloženo mu na rame. Njegova najbližja pomočnika, Peter Gutjerec in Rodrigo Eskobado, katera je Kolumb imenoval za njegova namestnika za slučaj smrti njegove, sta bila nevarna njegova tekmeca, ki sta le gledala, kako bi dobila več bogastva in oblasti. Vajeni na suhem znebiti se vsake discipline, so mornarji dali si popolno svobodo svoji lakomnosti. Dijego de Arana moral je ukreniti vsakovrstne stroge naredbe, da bi brzdal razuzdanst ¡nanikov. Sprva so se mu pokorili, a videlo se je, da

jako neradi. Dijego je čutil, da preti evropski naselbini v novem svetu težka osoda in prizadeval si je z vsemi silami odvrniti jo, vzdržujoč dobre odnošaje z glavarjem Guakanaharijem in drugimi Indijani. Guakanahari ga je večkrat povabil, naj obišče njegovo prestolnico, a Dijego se še do sedaj ni mogel poslužiti tega vabila. Sedaj, ko je vladal bolje trajen red v naselbini, se je odločil v spremstvu nekaterih tovarišev odpraviti se na pot.

Guahanakari je sprejel gosta z očividnim veseljem in vsemi mogočnimi znamenji časti. Napravila se je tako raznovrstna in razkošna pojedina, kakor je le bilo mogoče pri domačinih. Glavar je ž njemu lastno dostojnostjo predsedoval pri mizi, naloženi s pečenimi kunci, ribami, raki, divjačino, korenjem, različnim sadjem, in neko posebno vrsto kruhom, ki se je imenoval kasava. Po kosilu dali so dišave ter Dijego de Arana in njegovi spremljevalci niso vedeli, kaj storiti ž njo. Še le ko je glavar vzel sveženj in jel ž njim brisati roke, so Španci morali isto storiti, s čimer se niso le roke očistile, temveč se je ohranjevala tudi nežnost in mehkost kože.

Ko je minolo kosilo je glavar peljal svoje goste, da ogledajo nasade in vrtove, obdajajoče njegovo hišo. Na precej obširni tratini so Indijani na znamenje Guakanaharijevo se zbrali v skupine in jeli plesati, in se pri tem odlikovali z neko posebno gracijo.

Nakrat, ko je bil najživahnejši ples, so vsi plesalci se ustavili, kakor bi bili otrpneli, in zaklicali so:

— Limahani, Limahani!

Glavar je tudi vstal s svojega prostora.

— Pojdite semkaj, — rekel je gostom, — Limahani je hotela počastiti vaš praznik s svojo navzočnostjo.

Dijego je z začudenjem sledil povabilu, a kmalu je videl sprehod, ki je obračal nase pozornost.

Naprej so šle ženske, ki so imele v rokah nekaj tamburicam podobnega in udarjale neki komad. Za njimi je šlo šest mladih deklet, katerih glave so bile okrašene z venci, njih gibčna telesa pa opasana z vrvicami od perja, ki so segale do kolen. Za njimi so šle zopet ženske, v dolgih srajcah, ki so držale v rokah palmove veje, na katerih se je razprostiral nekak baldahin, nad devojko, ki je šla v sredi. Sprevod je zaključevala dolga vrsta rudečekožcev.

Prisedši do glavarja in njegovih gostov, so se vrste narazen raztegnile, in Dijego je videl pred seboj lepotico v popolnem pomenu te besede.

Limahani je imela kacih 16 ali 17 let in njena lepota se je bila popolnoma razcvetela. Črne kakor krokarjevo perje lasje so olepšani s perjem in zlatim nakitom so padali po njenih golih ramah. Velike, ognjenite oči, nekoliko poševnega prereza so jasno izražale strast, in sposobnost izpolnjevati višji namen ženske, — ljubiti in biti ljubljena ter s svojo ljubeznijo osrečevati druzega človeka. Visoko čelo, tenek, malo zgrubljen nos, majhna ustica z rudečimi ustnami in najsvetlejše barve polt, katero je videl Dijego v Novem svetu, — vse to z lepo raslo postavo in majhnimi rokami in nogami jej je dajala idealno lepoto. Če tudi so na Ispanjoli ženske največ hodile nage, vendar je mlada Indijanka bila zamotana v belo ogrinjalo, ki se je v lepih gibah ovijalo okrog njenega života. Roke, rame in prsi bile so pokrite z nakitom in koraldami. Na nogah je imela lepe sandale.

Glavar je z veseljem opazil vtis, katerega je Limahani napravila na gosta, smehljajoč se, je obrnil se k poslednjemu.

To je moja sestra, Limahani, — rekel je, — cvet očij našega rodu. — Velik duh jej je dal moč, da od nas odganja hude čarovnije. Ona je naša najvišja duhovnica in zapoveduje s sencami smrti in žarki življenja in svetlobe.

— Dovoli torej tudi meni radovati se teh žarkov! — zaklical je Dijego, priklonivši se pred lepo Indijanko.

Te besede so vzbudile lahko rudečico na obrazu Limahani, a hitro se je premagala in uprla svoje oči v belokožca. Naposled je pa pretrgala molčanje.

— Lep si kakor Sin Neba, — zaklicala je z melodičnim glasom. Tvoj obraz je lep, belec, a vedi, huda osoda te čaka. Hudi duhovi te obdajajo in skušajo pomračiti svetlobo boginje lune.

— Limahani! — zaklical je jecljajoč glavar. — Kako strašne stvari napoveduješ gostu tvojega brata?

— Jaz jih ne napovedujem, — odgovorila je duhovnica, — sam Dobri duh govori z mojimi usti. Ti belec, vzemi ta kamen, služil ti bode namesto bogobranitelja!...

Limanahi je iztrgala iz svojega nakita čuden kamen in ga je podala Dijegu.

— Vidiš, svetel je kakor kamen solnca. Ko njegov blest potemni, tedaj se varuj, kajti čaka te nesreča...

Če tudi Dijego za svoj čas ni bil posebno praznoveren, vendar se ga je polastilo neko vznemirjujoče čuvstvo, ko je vzel kamen. Slutnja nekaj slabega je trla njegovo srce. To je pa vendar trpelo le jedno trenotje, kajti Limahanin pogled je zopet obrnil nase vso pozornost tega Španca.

— Vzemi od mene to le ščitilo, — rekel je, odprl vratnik in izvlekel mali zlati križec, kateri je pobožno pritisnil na ustni, potem pa ponudil devojki. — Hudi duhovi nimajo nobene moči proti temu križu, ki je znamenje ljubezni in odrešenja.

Limahani je jedno trenotje ogledovala lepo stvar, potem jo pa pritisnila k ustnom.

— Služila mi bode za totem (fetiš), — rekla je slovesno. — Prosila bodem Velikega duha, naj te varuje hudih sil in pripelje v gaje blaženosti...

Potem je Limahani se poklonila gostu, in s svojim spremstvom šla dalje, ter se usela na travno klop. Pretrgani plesi so se zopet začeli, a za Dijega

je to razveseljevanje divjakov bilo zgubilo vsako zanimivost. Kakor začaran ni druzega videl, kakor glavarjevo sestro Limahani, ki je semtrtja skrivaj pogledavala na to stran, kjer je bil belec. Vselej, kadar so se srečali njuju pogledi, je izdajajoča rudečica polila njeni lici.

Naposled je glavar dal znamenje, naj se preneha ples in Limahani je vstala ter v spremstvu žensk odšla nazaj v svoje stanovanje. Na mestu, kjer je stal glavar z Dijegom se je sprevod ustavil in jedna iz žensk je šla s spoštljivim poklanjanjem h glavarju.

— Limahani, — rekla je, — bi rada vsprejela gosta svojega brata in ž njim obedovala.

— Limahanino povabilo je za nas ukaz, — odgovoril je Guakanahari. — Pojdite, midva prideva za vami!

Sprevod se je nadaljeval, in glavar je povabil gosta, da gre ž njim, ter peljal Dijega k skupini koč.

Hitro je pogledavši, je Arana se prepričal, da tukaj žive glavarjeve žene. Ni se motil, ko sta šla v jedno kočo. Guakanahari mu je predstavil svoje žene, ki se niso dosti ločile od drugih domačink. Zagledavši belca, so ženske radovedno obstopile redkega gosta. Tipale so njegovo obleko, roke in čudile se beloti njegove kože. Ko je Dijego izvlekel iz žepa zvončke, koralde itd. in ta nakit razdelil mej glavarjeve žene, so se takoj nakitile ž njimi ter s plesom in skakanjem pokazale belcu, kako jih je osrečil z darili. Kmalu potem je Guakamahari peljal gosta v kočo stoječo na vrhu hribčka in ločeno s cvetečimi nasadi od bivališča njegovih žen. Dve postrežnici bili sta pri uhodu. Ko so zagledali moška, ste hitro vzdignili zastor, ki je nameščal duri in pustili glavarja in njegovega gosta v kočo. Hkratu se je zavesa, ki je ločila predni del od notranjega, se zazibala in vzdignila; in Limahani je prijazno pozdravila svoja gosta.

— Milosti prosimo pod streho prebivališča Limahaninega — rekla je z močnim glasom. — Boginja solza in nesreč bodi daleč od naše poti.

— V tvoji navzočnosti nam more sejati samo sreča, — odgovoril je ljubeznivo Dijego. — Zastonj ne nosiš imena zvezde ljubezni in sreče. (Limahani pomenja zvezdo Venero.)

— Ljubezen in sreča se pogosto vrsti z nesrečo, belokožec, — odgovorila je devojka. — Toda mi ne bodemo motili našega praznika s slabimi prerokovanji... Udajmo se brezskrbnemu veselju.

Udarši na nekako deščico, je Limahani privabila celo tolpo služabnic, z vsemi mogočnimi jedmi in sladščicami. Z dostojnostjo za divjakinjo nenavadno, je sama jela opravljati dolžnosti gospodinje, izbirajoč za goste najboljše kosce. V zaključenje pirovanja je devojka napolnila nekako kupico s posebno pijačo iz palmovega soka, zvana jagori in jo samo pokusivši podala Dijegu. Ta je hitro izpraznil kupo in jako pomenljivo pogledal na gospodarja. Upijanjinemu s pijačo se je razgrela kri kakor ogenj, in moral je napenjati vse sile, da je premagoval svoje vznemirjenje.

Limahani je z vedno večjim začudenjem opazovala vse gibanje gostovo in bila je zadovoljna z otisom, ki ga je napravila nanj. Čim bolje se je vznemirjal Dijego, tem skromnejša in ponižnejša je bila Indijanka, če tudi se je njeno čelo svetilo samega veselja. Limahani ni bila brez strasti, in belokožni človek bil je napravil na njo močen vtis, a ona se je znala držati v gotovih mejah. Z živim zanimanjem je poslušala pripovedovanja Dijegova o potovanjih ob obrežjih Novega sveta in ni mogla verjeti, da belokožci niso prišli z neba. Na vprašanja gostov glede otoka je dajala točne odgovore, kolikor je mogel o tem soditi Dijego pri svojem skromnem znanju indijanskega jezika. V živem pogovoru je hitro minul dan in prišel večer, in Dijego je otožen vstal, da je odšel v odkazano mu prenočišče...

Sledeči dnovi minoli so za Dijega, ne da bi bil vedel kedaj, vsled prisotnosti Limahanine in novih vtisov. Nekega jutra se je z začudenjem spomnil, da je že šesti dan pri divjakih v gostih, in sklenil je brez odlašanja povrniti se v svojo naselbino. S čuvstvom iskrene hvaležnosti je šel posloviti se od Guakamaharija.

— Kako naj se ti zahvalim za tvojo gostoljubnost? — rekel je poslavljajoče se od glavarja. — Čas mi je tako hitro minul, kakor v gajih sreče.

— Življenje Guakamaharija in njegovega naroda teče v redu in miru, — odgovoril je diplomatično glavar. — Le jedno jih včasih moti, napadi razbojnikov, ki včasih napadajo naše kraje.

— Mi bodemo naredili konec njih napadom, — rekel je Dijego, — naši meči se potegnejo za Guakamaharija, ako napadejo vas!

Potem se je Dijego šel poslovit se od Limahani.

— Da te branijo na potu dobri duhovi, belokožec, rekla je z ganljivim glasom...

— Se bode li Limahani mene spominjala? — vprašal je resno Dijego.

— Jaz bodem pri tebi, preje nego pričakuješ, — rekla je proroški.

— Ti prideš v Navidad!

— Hiti sam tja, — odgovorila je odkloniteljno — hudi duhovi se radi poslužijo aše nodsotnosti, in napravljajo nesrečo, kjer mi tega ne pričakujemo...

Neka težka slutnja se je polastila Dijega pri teh besedah.

— Vsekako ti govoriš resnico Limahani, — zaklical je. — Zemlja mi gori pod nogami od želje, povrniti se v Navidad.

— Tedaj pojdi in varuj te Veliki Duh! — odgovorila je Indijanka s tresočim glasom, potem je hitro potisnila ustna na Dijegovo čelo, na to se pa zgubila v notranje prostore svoje koče. Tresel se je

Dijego od tega poljuba. Naposled se je premagal in šel k Guakanahariju in rekel:

— Pojdimo! Čas je!...

Španci so se oboroženi odpravljali v Navidad. Spremljal jih je Guakanahari z mnogimi ljudmi...

Ko je Dijego bil v gostih pri glavarju, so Španci, ki so bili ostali v trdnjavi, se poslužili njegove odsotnosti. Vedeli so dobro, da jih namestnika Dijegova ne bodeta v ničemer ovirala. Kakor divje zveri so pod vodstvom Antonovim napali bližnjo vas in hitro okrog sebe zbrali skoro vse nje prebivalstvo.

— Oj, vi rujavi psi, je kričal Anton. — Hitro v vaše luknje in prinesite nam zlata, drugače vam oderemo kožo!

Če tudi divjaki niso dobro razumeli jezika surovih Špancev, vendar so že iz njih mahanja spoznali, kaj da hočejo. Mnogi so pokleknili in vzdigovali roke jokajoč in tuleč.

— Zaklinjam se pri sv. Jakobu, ti psi le tulijo, a ne ganejo se z mesta. Pojdimo sami iskat, česar je nam treba, rekli so Antonijevi tovariši.

Potem so Španci ne meneč se za plakanje in prošnje domačinov vdrli v njih koče in pobrali vse, kar je imelo kaj vrednosti, potem so se pa zopet zbrali.

— Poslušajte, fantje, — kaj ko bi mi vzeli seboj vsak jedno babnico, — rekel je Anton, — najlepše pograbimo, pa tudi za naše gospode jih nalovimo.

— Razuzdani Španci planili so na indijanske žene in dekleta in je odpeljali seboj.

Z divjim kričanjem so domači moški napali Špance, a so se hitro umaknili, ko so videli golo orožje.

— No, domu, — zaklical je Anton. — Vi pa — obrnil se je k divjakom, — morete polagama odkupiti svoje žene s palmovo vodo. Naprej, fantje!

In divja druhalj se je odpravila svojo pot, pustivši za seboj razrušenje in gorje.

Ko se je godila ta nasilja, je Dijego s svojimi tovariši bil na potu, ničesa ne sluteč. Naposled so prišli do oropane vasi, in tu je podoba, ki se je predstavila njih očem, jako potrla blagorodnega Španca, namesto igrajajočih se otrok in žensk delujočih na polju, — je bilo vse prazno in tiho. Samo iz jedne hiše je pomolila glava Indijana. Zagledavši Dijega je nesrečni divjak tekel k njemu s pritožbami. Njegovo plakanje je privabilo druge in predno se je Dijego dobro zavedel, so vsi vaški prebivalci ga obkolili, kričeč in pritožujoč se.

— Ti, sin nebes, pomagaj nam, ako moreš! — Tvoji bratje, sinovi boginje Atebejre (boginje jedoče kače in pijoče človeško kri)... Pomagaj nam!

— Kaj se je zgodilo? — Vprašal je z močnim glasom Dijego. — Povejte, in prisegam pri solncu, da vam pomagam, ako le morem!

— Da varuje nas tvoja senca, spregovoril je neki starec. — Mnogo smo pretrpeli od tvojih belokožjih bratov. Komaj si ti odšel, pa so oni prišli in nam pobrali vse naše imetje in odpeljali naše žene in hčere!

Dijego se je ponosno postavil in odločnost se je pokazala na obrazu njegovem.

— Zaklinjam se pri sv. Jakobu, da strogo kaznujem vse krivce, ne prizanesem nobenemu, ki je vas žalil! Mirni bodite, vse dobite nazaj, kar se je vam ugrabilo.

S tako trdno odločnostjo povrnil se je v trdnjavo Navidad in hitro je poslal po Petra Gutjereca in Rodriga Eskobada, katera sta ga imela nadomestovati v njegovi odsotnosti.

Poklicana sta prišla, a sta skušala opravičiti postopanje svojih podložnih kot jako nedolžno.

— Kdo more obsojati naše ljudi, — je cinično zaklical Peter Gutjerec, — če si je vzel vsak jedno divjakinjo? Tako dolgo že niso videli nobene ženske! Te črne živine bi morale biti še vesele, da se zanje beli ljudje še zanimajo.

— Vi ste pagan, ne pa kristjan? — zaklical je Dijego. — Mari vi imate divjake za živali, dobre samo, da zadovoljujejo živinsko poželenje mornarjev. Jaz ne trpim tacega ponižanja teh nesrečnikov. Zberite hitro vse ljudi in jaz bodem krivce hudo kaznoval.

— Pomislite, Dijego, — posegel mu je Rodrigo Eskobad v besedo, — da smo mi sami tukaj! Taki pomisleki nas ne smejo zadrževati, ako gre za stvar pravice in za kaznovanje zločincev, — mu je odločno odgovoril Arana. — Obljubil sem divjakom, da jim pomagam do pravice in prisegam pri zastavi kastilski, da bodem držal svojo besedo!...

Dijego je z gorečnostjo jel stvar preiskovati. Vse, kar se je bilo Indijanom ugrabilo, se je mornarjem vzelo in vrnilo, čegar je bilo. Poleg tega so pa roparje uklenili in jih dali straži v varstvo.

Ko je drugi dan Dijego poslal po Petra Gutjereca in Rodriga Eskobada, da se ž njima posvetuje, kako naj kaznuje krivce, mu je naznanil odposlanec da sta ona Španca z zločincem Antonom vred pobegnila na čolnu, katerega je pustil Kolumb načelnikom.

— Odpotovali so gotovo v pogubo, — zaklical je Dijego, ko je to izvedel. — Najvažnejši Kolumbov ukaz je bil, da se ne smemo raztresti v male trope in prodirati v notranjost otoka. Ta ukaz so rušili in kazen jim ne odide. (Dalje sledi)

Novice.

— »**Glasbene Matice**« zbor priredi pod vodstvom svojega koncertnega vodje gosp. Jos. Čerina, s sodelovanjem solistov in orkestra vojaške godbe tri redne koncerte in sicer dne 7. jan., 10 marcija in 12. aprila 1897. Koncerti se vrše v Sokolovi telovadnici v „Narodnem domu“. Pri prvem koncertu, ki se je vršil včeraj, proizvajal se je kot glavna točka

Dvořakov „Hymnus“ mešan zbor in orkester. Koncert je lepo vspel.

— **Občinski svet ljubljanski** se je v svoji seji dne 31. dec. posvetoval v peticiji tvrdtke G. Tönnies in 500 sopodpisanih interesentov za odpravo prevažanja železniških voz na mestu, kjer se južna železnica križa z Dunajsko cesto. V peticiji navajajo se nedostatki, ki na Dunajski cestina stajajo ovire javnemu prometu vsled prevažanja železniških voz. Občinski svet je opozval peticijo prav za opravičeno se ji je pridružil in sklenil isto odposlati ravnateljstvu južne železnice, prepis pa c. kr. železniškemu ministerstvu s prošnjo, naj blagovoli delovati na nje naglo in ugodno rešitev. Nadejati se je, da bode južna železnica konečno vendar le ustregla upravičeni želji ljudstva in poskrbela za to, da se ne bode več oviral promet na Dunajski cesti.

— **Koleki na zdravniških spričevalih.** Finančno ministerstvo je odredilo, da za zdravniška spričevala poslom, pomočnikom, vajencem, dninarjem in sploh vsem, katerih zaslužek ne presega navadne dnine, zadoščajo koleki po 15 kr. za polo.

— **Preosnova pošt po deželi.** Vlada preosnuje v kratkem pošte na deželi s tem, da naredi p štarje za uradnike. Odpravilo se bode ob jednem tudi plačevanje pristojbine 1 kr. za dostavljenje vsakega pisma. Vsa reorganizacija ima se izvršiti že s 1. julijem t l.

— **V mestno hranilnico v Radovljici** vložilo je meseca decembra 86 strank 25.999 gld. 99 kr, vzdignilo pa 33 strank 3 973 gld. 81 kr. Posojil se je izplačalo 40 strankam 18.566 gld

— **Živinska sol.** Kakor znano znižala se je s 1. januvarjem t l. cena soli tako da velja meterski cent le 5 gld. Sme se pa ta sol uporabljati le za živino in pod kaznijo je prepovedano isto pripravljati užitno za ljudi Dotični državni zakon je že izšel.

— **Brezdimni smodnik.** Vojno ministerstvo je dovolilo, da se sme brezdimni smodnik rabiti tudi v lovske in strelske namene. Smodnik se mora porabljati za vsako orožje, katero se sproži z roko, da je le v dobrem stanu, tudi če je narejeno za črni smodnik. Prodajajo ga lincencovani prodajalci smodnika in sicer velja $^1/_2$ kg 3 gld. 80 kr, $^1/_4$ kg pa 1 gld. 80 kr.

— **Požar.** Dne 29. dec. zvečer nastal je v Hrenovicah pri Postojini velik požar, ki se je naglo razširil in uničil 18 poslopij. Gasilna društva iz Postojne, Hruševja in Slavine so takoj prihitela na lice požara. Zabranila so nadaljno razširjenje ognja in rešilo več stvarij iz ognja Skupna škoda se ceni na 25.000 gld., dočim so bili vsi zavarovanci zavarovani le za kakih 8000 gld. Revščina je velika, ker je nekaterim pogorel tudi ves živež, obleka, klaja itd. Živino so rešili Ljudij tudi ni nobeden ponesrečil

— **Zasulo je** dne 2. jan t. l. na Tratah pri Kočevju lončarja Jožefa Starca iz Prigorice in nekega njegovega pomočnika Starca potegnili so že umirajočega iz pod zemlje. Umrl je kmalu na to, njegovemu pomočniku pa je zlomilo nogo. Nesreča se je zgodila po neprevidnosti, ker sta ponesrečenca vkljub vidni nevarnosti kopala ilovco.

— **Ponesrečil** je dne 30. dec pri spravljanju hlodov v Jelovci 15letni fant Alojzij Mohorič iz Podbelice v župniji Selški nad Škofjoloko. Sani s hlodi so ga tako silno pognale in pritisnile k neki skali, da mu je levo roko skoro popolnoma odtrgalo od života, glavo pa mu je kar zmečkalo. Grozen prizor za njegovega brata, ki je bil našel ponesrečenca v takem stanu.

— **Nesreča v tovarni.** Dne 30. dec. je ponesrečil v papirnici na Goričanah pri Medvodah 26letni oženjeni delavec Jer. Podviz. Vreteno mu je odtrgalo jedno roko in jedno nogo ter poškodovalo ga je močno na glavi. Bil je takoj mrtev.

— **Previdnost ne škodi.** V večih krajih imajo kmetski fantje navado, da radi na sveti večer streljajo s samokresi. Isto je storil letos 18letni Mihael Šorn iz Podrečja pri Domžalah. Gredoč k polnočnici v Dob je hotel iz samokresa ustreliti. Ker se ni sprožil, je ravnal tako neprevidno ž njim, da mu je ves strel zadelo levo roko in ga nevarno ranil. Prepeljali so ga v deželno bolnico v Ljubljani, a ob ednem ovadili okr. sodišču na Brdu. Ima torej dvojno škodo. Ranjen je, a še kaznovan bo, ker ni imel pravice s seboj orožja nositi.

— **Napad.** Umnobolni Martin Repovš iz Dol pri Litiji utihotapil se je pred Božičnimi prazniki v ondotno župnišče in je napal v njegovem stanovanji g župnika Ign. Šaleharja. Udaril je župnika z debelim v robec zavitim kamnom po glavi, mu razdrobil očala in ga ranil. Zločinec je na to podrl župnika na tla in ga obdeloval z nogami. Na klic župnikov sta prihitela postrežnica in kaplan, katerih se je napadalec zbal in zbežal. Župnik je znatno poškodovan, vendar ne nevarno. Zločinca so prijeli in odpeljali v norišnico.

— **Založništvo »Vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«** nas je naprosilo javiti, da se iste ne smejo požiljati po pošti, ampak le po železnici. Zato naj se naročujejo večje množine P. n. gg. trgovci v večjih krajih lahko dobe zaloge za svoje okoliše in se prosijo, da naj se v ta namen zglase v trgovini Iv. Perdana v Ljubljani, Vodnikov trg.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so poslali od 1 do 31 decembra 1896: Veleč. gosp. A. S. Tlminec 5 gld. kot mesečni prispevek za decembra 1896.: Mohorjani v Koprivi 2 gld., gospa Josipina Kraigherjeva 41 gl. letnine Postojinske ženske podružnice, gosp. Miroslav Hans iz Krške vasi nabrane 4 gld.; gosp. Iv. Krulec, mestni učitelj v Ljubljani za prvo zaklopnico družbenih vžigalic 1 krono in v isti namen Rajhenburški Harambaša nabranih 6 gl. 80 kr; gosp. J. R. Hočevar 41 gld. letnine za podružnico v Cerkljah; Mohorjani na Breznici 2 gld 50 kr, gdč Marija Vodnikova v Ljubljani 1 gld. letnine in 50 kr. za Miklavža; moška podružnica v Trstu 135 gld. 30 kr, podružnica v Gornjem gradu 30 gld letnine; gosp. Fr M. s Češkega 5 gld., gosp. Ig Zore iz Šmartna pri Litiji nabranih 13 gld 70 kr., sl. županstvo na Rečici 5 gld. mesto venca pokoj. svojemu obč odborniku preč gosp župniku Mat. Strnadu. gosp. Rosina 24 gld. letnine za moško podružnico v Ormožu, gosp. dr I. Geršak 5 gld., katere je zložila vesela družba v Ormožu; Čateški Mohorjani 5 gld., Čateški rodoljubi 5 gld., gosp Fr. Dolenc 74 gld. 55 kr. letnine za podružnico v Mariboru, ženska podružnica v Kobaridu 36 gld 55 kr, vesela družba pri Zadniku v Senožečah 10 kron gdč Ljudmila Roblekova v Litiji 2 gld mesto venca na krsto umrle gospe Marije Jenkove, Mohorjani v Dobrepolji 3 gld., gosp okr. sodnik Fr. Hrašovec, blagajnik izvanakademeške podružnice v Gradci, 15 gld.; gosp. Oton Ploj, c. kr notar v Gornji Radgoni, 5 gl; preč. gosp. Fr. Kadunc, župnik v Krašnji 8 gld., 2 gl 35 kr. je daroval iz svojega 5 gl 65 kr. pa je iz nabiralnika v gostilni gosp. Fr. Cerarja; preč gosp. župnik J. Ramoveš 20 gld. letnine podružnice za Poljansko dolino; g. dr. Urban Lemeš 10 gld. kot volilo v Slov. Bistrici umrlega gosp duhovnika M. Goličnika, Mohorjani s Sel pri Kamniku 2 gld., gosp. drd. med. Janko vitez Bleiweis-Trsteniški 5 gld. kot darilo Slovencev v Inomostu, slovenski bogoslovci centralnega semenišča v Gorici 100 gld. za božičnico, gosp. dr. Ant. Mihalič, predsednik podružnice za Ljutomer, 6 gld. 20 kr; podružnica za Kotmaroves 18 gld letnine, g. Marija Lipšava iz Slobtinec 4 gld., katere je sporočil umrli Anton; sl. okrajna posojilnica v Ljutomeru 10 gld., Harambaša s hajdučki 3 gl., Šentpeterska moška podružnica v Ljubljani 76 gld. 70 kr., podružnica v Št. Petru na Krasu 16 gld. letnine in sl. upravništvo „Slovenskega Lista“ v Ljubljani zbirko 10 gld.

Za pobita okna Velikovške šole so naklonili, Zagorski „Sokol“ na Miklavževem večeru nabranih 11 gld.

gosp Fr. Kovač, učitelj v Zatičini nabranih 7 gld. 80 kr. in gosp. Luka Knific, vpok. nadučitelj v Škofji Loki 2 gld.

V oprostilo novoletnih voščil so darovali: Gosp. Fr. Raktelj, mestni nadučitelj v Ljubljani, 1 gl. gosp. Luka Svetec, c. k. notar v Litiji, z rodbino, 5 gld., veleč g Iv. Trpin, kapelan na Studencu. 1 gld ; družabnice ženske podružnice v Kranji po gospej Mariji Drukarjevi 33 gl. 20 kr. ; po gosp Iv. Zupanu, kuratu v Št. Petru na Krasu gg. Andr. Lavrenčič 1 gld., Fr. Groznik 1 gld., Iv. Zupan 2 gld.. Fr. Stele 50 kr., Fr. Geržina 1 gld, Ivanka Velepič 1 gld. Fr. Križaj 50 kr., Fr. Avčin 1 gld., Ferdo Kariš 2 gld 50 kr, Karol Sajovic 1 gld., Fr. Rajčevič 1 gld. Fr. Jakš 1 gld., Matija Pavlič 1 gld., Fr. Torkar 50, N. Studeny 1 gld., K. Lenasi 50 kr, Iv. Korošec 1 gld, M Mediča 1 gld, Iv. Špilar 1 gld., M Kalan 50 kr., gosp dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani, 5 gld. in gosp. državni poslanec Anton Koblar 5 gld Izjavljajoč iskreno zahvalo požrtvovalnim darovateljem, našemu vrlemu časopisju delalnim podružnicam in slavnim posojilnicam izrekamo danes nado, ga se bo v novem letu 1897. veliko navdušenje občinstva do naše družbe povekšalo, darovitost pa pomnožila. Družbinim dobrotnikom veselo novo leto.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda e Ljubljani.

— **Zaznamek.** Dne 2. januvarija 1897. l. izžrebanih obveznic 4 % deželnega kranjskega posojila, katerih glavinski zneski se bodo 1. jul. 1897. l. v imenskej vrednosti izplačali: á10.000 gl.: št 19; á5 000 gl.:št. 19 á 1000 gl. št. 113, 176, 270, 354. 381, 444, 648, 756, 793 807, 813, 853, 863, 902, 973, 984, 1020, 1185, 1243, 1326, 1415 1488, 1515, 1521, 1610. 1697, 1820, 1871, 1907, 2078. 2105, 2138; á 100 gld.: št. 63, 80, 85, 177, 188, 295, 319, 321, 322, 347, 376, 440, 441, 467, 521, 528, 583, 599, 605, 646, 765, 787, 814, 858, 875, 877, 897, 899, 913, 994, 1026, 1038, 1043, 1050, 1057, 1089, 1162. 1215, 1222, 1240, 1275, 1341, 1447, 1458, 1510, 1517, 1557, 1559, 1598, 1609, 1736, 1744, 1745. 1763, 1810 1811, 1829, 1841, 1850, 1855, 1866, 1882, 1906, 1926, 1928, 1942, 1961, 2042. 2049, 2091, 2111, 2152, 2163, 2178, 2184, 2209, 2270, 2278, 2289, 2298, 2320, 2332, 2342, 2353. 2434, 2506, 2519, 2546, 2550, 2557, 2567, 2638, 2652, 2702, 2711, 2713, 2715, 2725, 2781, 2786, 2801, 2805, 2854, 2887, 2908, 2985. Navedene obveznice, izžrebane z glavinskimi zneski v imenski vrednosti, bode kranjska deželna blagajnica v Ljubljani izplačevala omenjenega dne, držaje se dotičnih veljavnih predpisov Dalje se še omenja, da se bodo izžrebane obveznice, kakor tudi kuponi 3 mesece pred zapadlim rokom izplačevale proti 4 % ni eskomptni pristojbini.

— **Južnotirolsko vprašanje.** Ministerski predsednik grof Badeni je malo pred Božičem se posvetoval s poslancem Malfatijem o zahtevah južnih Tirolcev. Ministerki predsednik je poslancu obljubil, da bode vlada proučila te zahteve in se po možnosti nanje ozirala.

— **Sodniška zmota.** Dne 17. januvarija 1885. leta je bil v gozdu Lommet na Belgijskem umorjen lovski revizor Saelemanns. Ker policija ni mogla zaslediti morilcev, so razpisali nagrado 300 frankov tistemu, ki morilca ovadi. Neki sedemnajstletni fant je ovadil delavca Josipa Vrysa, da je umoril Saelemannsa. Delavca so zaprli in porotno sodišče ga je obsodilo na smrt, dasi ni bilo druzega dokaza proti njemu, kakor pričevanje omenjenega fanta. Kralj je premenil kazen v dosmrtno ječo Učeni sodniki pa niso bili tako prepričani o krivdi obsojenčevi, kakor porotniki. Policiji so naročili, naj ovaduha opazuje. Res se je posrečilo policiji dobiti take dokaze, da je deček delavca po krivici ovadil, da je dobil 300 frankov. Zaprli so ga, in v ječi se je že udal. Delavca so že izpustili in vlada misli od parlamenta zahtevati, da po nedolžnem obsojenem delavcu dovoli znatno odškodnino.

— **Vojak, ki je ušel s straže.** V Miškulcu na Ogerskem je jednoletni prostovoljec Farič, je imel po noči biti na straži. Ker ga je zeblo je šel v bližno gostilno in si naročil vina. K nesreči je pa tedaj prišel častnik, ki je stražo nadzoroval, ki je to hitro naznanil. Kmalu so ga odpeljali v zapor. Vojaško sodišče ga je obsodilo v pol drugo letno ječo in da mora tri leta dalje služiti.

— **Grof pisar.** Grof Durnin-Barkowski, ki je zaradi svoje zapravljivosti pod varuštvom, je sedaj v neki odvetniški pisarni na Dunaju. Grofa Durnina so bili proglasili za blaznega, a je že pobegnil iz dveh blaznic. Sedaj se je ponudil za odvetniškega pisarja, da tako zdravniku pokaže, da je pri zdravi pameti.

— **75.000 gld. ponarejenih bankovcev.** V Graslii na Češkem zaprli so te dni 18letnega fanta Henrika Dračka, pri katerem so našli za 75 000 gld. ponarejenih bankovcev. Po poslu je aretovanec tovarniški risar in je obiskoval strokovne šole za kovinska dela v Nissldorfu. Trdi vedno, da je bankovce našel na kolodvoru. On ni niti vedel, da so ponarejeni bankovci. Iz veselja zaradi lepih risarij jih je vzel seboj.

— **Pogorela** je v Ruppendorfu predilnica Antona Jägra, iz katere se je malo poprej proglasil konkurz. Predilnica je bila zavarovana za 350.000 gld. Škode je 250.000 gld.

— **Stekel pes** je obgrizil dvanajst ljudij v Priglevici na Ogerskem, ko so šli iz cerkve domu. Obgrizel je tudi več psov in maček. Obgrizence so poslali v bolnico za steklino v Budimpešto.

— **Tatvina v žandamerijski vojašnici** V žandarmerijski vojašnici v Košicah na Ogerskem je nekdo s ponarejenim ključem odprl Wertheimovo blagajnico in ukral 3420 gl.

— **Podkupljeni porotniki.** V Sirakuzi na Siciliji je zadnji čas bilo mnogo velikih sleparjev oproščenih. Ker so dokazi proti njih krivdi bili jasni in ker so nekateri se bili udali, je državni pravdnik začel misliti, da so porotniki podkupljeni. Dal je po noči zapreti vse porotnike in še šestnajst drugih oseb Zaprli so več uradnikov, odvetnikov in posestnikov. Vse je radovedno, kako se izteče ta pravda. Pač lepe razmere vladajo v Italiji!

— **Živa pokopana.** Na sveti večer je v Varšavi umrla grofinja Helena Potocka. Komaj je bila pokopana, raznesel se je glas, da ni umrla ampak da je bila v letargiji pokopana. Sodišče je vsled tega sedmi dan po pogrebu zaukazalo, grofinjo izkopati in prepeljati v bolnico. Zdravniki so konstatovali, da se grofinja v sedmih dneh ni prav nič premenila, a ne morejo dognati, ali res še živi ali je umrla. Prebivalstvo je seveda močno razburjeno, ker misli, da so grofinjo živo pokopali.

— **Kotel razletel.** Dne 31. decembra je v Saygonu na neki ladiji se razletel parni kotel ter je ubilo trinajst arabskih kurjačev. Ladija je močno poškodovana.

— **Ubegla levinja.** V menažariji v Birminghamu je po predstavi, prav ko so ljudje odhajali, stara levinja ušla iz zverinjaka in napadla blizu nje stoječega konja, katerega je raztrgala. Nastala je nepopisna panika Na srečo je krotitelj pri sebi imel puško, ter zver ustrelil prav ko se je pripravljala, da plane na kričaje bežeče ljudi.

— **Samomor.** Dne 5. t. m ustrelil se je v Brnu jednoletni prostovoljec Josip Kuhn Kuhenfeld, praunuk bivšega vojnega ministra Kuhna. Povod je baje nesrečna ljubezen.

— **Kralj in krojačeva hči.** Ameriški polkovnik John Hobbs, kralj Illiških otokov, spadajočih k malem Hebridom, se je te dni poročil v Novem Jorku z gospico Collin, hčerjo nekega krojača.

— **V morje skočila.** V Voloski je šivilja Marija Grisillo zadavila svojega devetmesečnega otroka, potem pa sama skočila v morje.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 2. jan. t. l.: 32, 24, 76, 47, 60.
V Trstu dne 2. jan. t. l.: 39, 13, 34, 77, 42.
V Pragi dne 5. dec. t. l.: 69, 44, 4, 80, 63.

Vizitnice
priporoča
J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Kdo pije
Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?

Meni diši najbolje!

Vsak, kdor hoče svoje zdravje ohraniti in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke.

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, ki bolehájo na živcih ali v želódcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerih slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača.

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je tečna in se prilega slabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalo vsem prikupi.

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vender uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo pa okus vsakomu.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je v resnici zdrava družinska pijača, čist prirodan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjevem, v vseh deželah priznanem in od najveljavnejših strokovnjakov preskušenem načinu z okusom prave bobove kave prekisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus ptuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada.

Prošnja: Kdor noče biti goljufan in oškodovan, naj pazi pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani naslikanega izvirnega zavoja z imenom *Kathreiner.*

Zavoji brez imena **„Kathreiner"** niso pristni.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.